

DIPLOMATIČNE VEZI Z NEMČIJO SO PRETRGANE. ZDRUŽENE DRŽAVE HITIJO S PRIPRAVAMI ZA VOJNO.

POMANJKLJIVA MORNARICA.

Ameriška mornarica ni pripravljena za vojno, ker ji manjka moštva, submarink in drugih pripomočkov.

BRITTEN KRITIZIRA VLADO RADI MORNARICE.

Washington, D. C., 4. feb. — Britten, kongresnik iz Chicaga in član mornariškega odseka, pravi, da ameriška mornarica ni pripravljena za vojno z Nemčijo ali katero drugo silo.

On trdi, da je skoraj polovica vojnih ladij v drugi rezervi, ker ni zanje moštva. Če bi brodograditelji morali odpluti v bitko s premalo moštva ali pa z neizvežbanim moštvom.

Ravnatoko mornarica nima ladij, ki bi jih morala že zdajneje imeti. Britten seveda trdi, da je vsega kriva Wilsonova administracija in pa mornariški tajnik Daniels.

Brittenove besede so izzvale republikanske demokratične kongresnike, ki se dobro spominjajo, kako je bilo ob času Taftove uprave, ki je bila republikanska, ravnatoko kot sedaj.

Britten očita vladi, da je kongres dovolil, da se zgradi 110 ladij, dovršene so pa do sedaj le štiri.

Osema potapljač, ki so bile dovoljene ob času Taftove administracije, se ni dovršilo.

Povdarja je, da v mornarici primanjkuje 24.000 mož in ko je bilo treba poslati oklopnjake v Arizono na morje, je bilo treba odposlati druge ladje v rezervi, da je bilo mogoče dobiti potrebno moštvo.

Britten je seveda velik marinist in radi tega se mu zdi, da grade bojnne ladje prepočasni in da imajo Združene države premalo pomorščakov. Drugi kongresniki trdijo, da je vsega preveč.

SENATORJU POINDEXTERJU SE ZDI, DA IMAMO PREMALO BARK.

Washington, D. C., 4. feb. — Senator Miles Poindexter meni, da imamo premalo bark, odkar je Nemčija poslala barkadno noto. Predlagal je, da se poleg dovoljenih potapljač zgradi še sto novih, od katerih jih naj 80 služi za obrambo obrežja, 20 pa za visoko morje.

Poindexter pričakuje, da senatski odsek priporoči njegov predlog. Nove potapljače bodo stali \$4.000.000.

VLAK JE SKOČIL RAZ TIR.

Cromwell, Ia., 4. februarja. — Osobni vlak je skočil raz tir na Chicagu, Burlington in Quincy železnici. Pet osebnih voz se je prekuenilo prek nasipa, kjer so običajni drag vrh drugega. Najmanj pet oseb je mrtvih nad en tucat pa ranjenih. Pomozni vlak je takoj odšel iz Omaha in Red Oak, s katerim so se peljali zdravniki in bolniške strežnice.

Nesrečo je povzročila tračnica v ogibališču.

BILLY SUNDAY ZGLEDA ZA TRGOVSKE AGENTE.

Chicago, Ill., 4. februarja. — Zveza illinoiskih tovarnarjev je priredila banket v hotelu Congress, na katerega je povabila večje število trgovskih agentov. Ob tej priliki je dejal Samuel M. Hastings, ki je bil za starčino: "V Združenih državah je najboljši in najpopolnejši trgovski agent Billy Sunday, ki seveda trdi le z reševanjem duš."

Dovtip je vsem ugažal in gostom je šla jed nocoj bolj v slast, ko so se nasmejali od sreče.

Predsednik Wilson je povedal kongresu v soboto, da je odslovil nemškega poslanika Bernstorfa in pozval domov ameriškega poslanika iz Berlina. — Prvi ameriški parnik, ki bo potopljen brez svarila, bo pomenil vojno. — Zvezna vlada je zaplenila dve nemški križarki in enajst parnikov. — Ameriški parnik torpediran, toda konzul javlja, da je bil posvarjen in moštvo se je rešilo na suho. — Wilson deluje na to, da tudi ostale neutralne države pretrgajo vezi z Nemčijo.

ZADNJE VESTI.

Washington, 5. feb. — Sinoči se je izvedelo, da se Wilson trudi pridobiti ostale nevtralne države, da bi podpirale stališče Združenih držav in pretrgale diplomatske vezi z Nemčijo. Predsednik je poslal noto neutralcem v Evropo naznanjujoč jim pretrganje vezi z Berlinom in sugerirajoč, da storijo ravno tako akcijo v obrambo svojih pravic na morju proti boju, ki ga je napovedala Nemčija. Wilson upa, da bi Nemčija sprlo akcije vseh neutralnih držav odstopila od svojega načrta za torpediranje vsakega parnika brez svarila. To je edina nada, katero goji Wilson, da se odvrne vojna med Nemčijo in Ameriko.

London, 4. feb. — John G. Stevens, ameriški konzul v Plymouthu (Anglija), je poslal sledečo brzojavko: Nemška submarinka je včeraj potopila ameriški parnik Housatonic in vse moštvo se je izkrcalo na suho v Pensance. Parnik je bil posvarjen in submarinka je vlakla čolne s moštvom 90 minut proti suhi zemlji. Poveljnik submarinke je izjavil, da ima povelje iz Berlina potopiti vsako ladjo, ki pluje proti Angliji.

Honolulu, 4. feb. — Nemška topničarka Geller, ki je tukaj internirana, je v plamenu. Zažgalo jo je nemško moštvo.

Manila, 4. feb. — 23 nemških parnikov, ki so internirani, v pristaniščih Filipinskih otokov, je tako poškodovanih, da bo treba postaviti nove stroje. Poškodovali so jih nemški mornarji.

Berlin, 4. feb. — Na prvo vest, da so Združene države pretrgale diplomatske vezi z Nemčijo, javlja prekmorska časnikarska agentura, da je obžalovati, da ni predsednik Wilson prav razumel nemške blokadne note. V ostalem pa v Berlinu še ne verjamejo, da je Amerika pretrgala vezi.

Pariz, 4. feb. — Tukaj se je zvedelo o razdoru med Ameriko in Nemčijo že le danes popoldne. Vest so pozdravili z velikanskim veseljem, z veliko večjim kot takrat, ko je Italija napovedala vojno. V vseh kavarnah, katero obiskujejo Amerikanci, so napivali Amerikancem, kot "novim zaveznikom" in v gledališčih so razobesili ameriško zastavo in prepevali ameriške himne.

Chicago, Ill., 5. feb. — Tukajšnja podružnica hrvatskega Sokola je včeraj poslala brzojavko predsedniku Wilsonu, v kateri pravi, da so hrvatski Sokoli prijavljeni "braniti čast, pravico in teritorij naše ljube domovine Združenih držav."

PARNIK "ADRIATIC" JE ODPLUL.

New York, 4. feb. — Angleški parnik "Adriatic", naložen z municijo, je včeraj odplul proti Angliji. "Adriatic" je prvi parnik, ki je odplul iz tujaknjane luke odkar je razglašena postretna nemška blokada. Parnik je odrinil ravno ob času, ko je prišla vest iz Washingtona, da so pretrgane vezi z Nemčijo. To novico so angleški mornarji pozdravili z velikimi ovacijami.

DIPLOMATIČNE VEZI PRETRGANE.

Kocka je padla! — Predsednik Wilson je v soboto popoldne stopil pred senatorje in kongresnike v skupnem zasedanju in jim naznanil, da je pretrgal diplomatske vezi z Nemčijo. Nemški poslanik grof Bernstorf je dobil potni list ob polu treh in ameriški poslanik Gerard v Berlinu je obveščen, da naj zahteva potni list in odide domov.

Predsednik je v svojem govoru v kongresni zbornici najprej poklical v spomin dogodke lanskega leta, ko je nemška submarinka dne 24. marca potopila brez svarila parnik Sussex v angleškem kanalu. Ameriška vlada je 14. aprila poslala Nemčiji noto, ki se je smatrala za ultimatum. V noti je bilo rečeno, da bo Amerika pretrgala diplomatske vezi, ako Nemčija ne obljubi, da se bo držala pri svojem pomorskem bojevanju mednarodnega zakona. Nemčija je nato odgovorila dne 4. maja z obljubo, da se bo držala zakona v smislu zahteve Združenih držav do konca vojne. 31. januarja t. l. je pa Nemčija obvestila Združene države, da preklicuje svojo obljubo in da bo potopila vsako ladjo brez svarila v zonah napovedane blokade.

Ker je torej nemška vlada samovoljno in nepričakovano prelomila svoje garancije, ne ostane ameriški vladi drugega, kakor da se drži tega, kar je izrekla v svoji noti dne 14. aprila 1916.

Nato je predsednik rekel: "Na podlagi tega sem velel državnemu tajniku, da obvesti ekselence, nemškega poslanika, da so vse diplomatske vezi med Nemčijo in Združenimi državami pretrgane in da bo ameriški poslanik v Berlinu takoj pozvan domov: istočasno ima ekselence, nemški poslanik dobiti svojo potniščo."

Kljub temu nepričakovanemu činu Nemčije, temu naglemu in globoko obžalovanemu preklicu garancij, ki jih je dala Nemčija ameriški vladi v najboljši kritičnem trenutku v razmerju med obema vladama, ne verujem, da je nemška vlada v stanni izvršiti to, kar grozi, da bo storila. Ne verujem, da bo Nemčija uničevala ameriške ladje in ameriška življenja vzlic svojim svečanim obljubam. Edino dejansko čin ne bodo prepričali o tem. Ako se pa zgodi to, česar se ne verujem, da bo nemška vlada po svojih moralskih poveljnikih posegla po ameriških ladjah in po življenju ameriških državljanov v kršenju mednarodnega zakona in načel humanitete, tedaj zopet pridem pred kongres in bom prosil, da dobim oblast v porabi kakorikoli sredstva v obrambo naših mornarjev in naših ljudi pri njihovem mirnem in postavnem kretanju na morju. Drugo se ne da storiti in upam, da bodo ostale nevtralne države storile ravno to.

Mi ne želimo sovražnega konflikta s cesarsko nemško vlado in želimo biti odkriti prijatelji z nemškim narodom; nikdar ne bomo verjeli, da nam je Nemčija sovražna, dokler nas ne prepričajo o tem dejanja. Mi pa ne zahtevamo nič drugega, kakor da brani mo nedvomne pravice ameriškega ljudstva. Zvesti hočemo biti v mislih in dejanju nesmrtnim načelom ameriškega ljudstva, ki so — svoboda, pravica in neovirano življenje. Bog očuvaj, da ne bomo prisiljeni braniti ta načela zoper groboviti nemške države.

Wilson je žel gromovit aplavz v zbornici, ko je nastopil in potem, ko je končal z govorom. Galerije v zbornici so bile natlačene polne in velike množice ljudstva so stale zunaj, ker niso mogle noter.

Priljubljen. Bog očuvaj, da ne bomo prisiljeni braniti ta načela zoper groboviti nemške države.

Wilson je žel gromovit aplavz v zbornici, ko je nastopil in potem, ko je končal z govorom. Galerije v zbornici so bile natlačene polne in velike množice ljudstva so stale zunaj, ker niso mogle noter.

Priljubljen. Bog očuvaj, da ne bomo prisiljeni braniti ta načela zoper groboviti nemške države.

VEZI Z AVSTRIJO BODO TUDI PRETRGANE.

Washington, 4. feb. — Novi avstrijski poslanik, grof Tarnowski, ki je še komaj dva dni tukaj, je izročil državnemu tajniku noto avstrijske vlade. Noto še ni objavljena, vendar se je izvedelo, da vsebuje napoved brezobzirnega podmorskega boja, h kateremu se hoče pridružiti tudi Avstrija. Ako je to resnica, potem je gotovo, da bo Wilson pretrgal diplomatske vezi tudi z Avstrijo in poslal domov Tarnovskega. Zadnji še ni predložil svojega pooblastila.

PRVI AMERIŠKI PARNIK POTOPLJEN.

London, 4. feb. — Nemška submarinka je potopila prvi ameriški parnik odkar je v moči nova nemška blokada. Parnik se imenuje Housatonic in je bil na poti iz Galvestona. Vozil je 130.200 bušjev pšenice in med moštvom je 25 Amerikancev. Kolikor je do zdaj znano, je bil parnik torpediran brez svarila, toda mornarji so se rešili v čolnih, katere je pobrala angleška oborožena trgovska ladja.

Washington, 4. feb. — Predsednik Wilson nestrno pričakuje poročil o potopu parnika Housatonic, ki je prva žrtev brezobzirnega podmorskega boja Nemčije. Wilson ne bo začel z nobeno akcijo, dokler ne dobi uradnega poročila o napadu na parnik.

VLADA JE ZAPLENILA DVE NEMŠKI KRIŽARKI IN 11 PARNIKOV.

Philadelphia, Pa., 4. feb. — Mornariški departmet je včeraj ukazal zapleniti dve nemški pomorski križarki "Kronprinz Wilhelm" in "Prinz Eitel Friedrich", ki sta bili internirani v tujaknji mornariški luki. Moštvo obeh križark je bilo odvedeno v zapor.

New Orleans, La., 4. feb. — Na ukaz pristaniških oblasti so prevzeli dva nemška in tri avstrijske parnike v bližino zvezne postaje, kjer sta zdaj pod stražo dveh topničark.

Norfolk, Va., 4. feb. — Zvezni oblasti so tukaj zaplenili parnik Appam, katerega so bili pripeljali Nemci kot bojni plen v tujaknje pristanišče.

Panama, 4. feb. — Zvezne oblasti v panamski zoni so včeraj zaplenile štiri nemške parnike v pristanišču Cristobala.

Boston, Mass., 4. feb. — Vlnit markal Mitchell se je sinoči poslužil nemškega parnika "Kronprinzessin Cecilie", ki je bil tu

kaj interniran. 109 pomožnih maršalov straži pomol, kjer se nahaja drugih šest nemških parnikov.

Hoboken, N. J., 4. feb. — Nemško in avstrijsko moštvo je potopilo nemški parnik "George Washington" in avstrijsko tovarno ladjo "Himalaja", tako da nista več za rabo.

PRIPRAVE ZA VOJNO.

Washington, 4. feb. — Mornariški tajnik Daniels se je včeraj obrnil na kongres, da mu dovoli osvojiti privatne munijske tovarne, kolikor jih je treba za proizvodnjo streliva in drugih potrebščin za bojnne ladje. Akcija glede tega je odložena na jutri. Senator Thomas je predložil v senatu resolucijo za izdajo bondev v svoti 500 milijonov dolarjev, ki se ima porabiti za armado in mornarico.

Mornariški oddelek je ukazal zapreti vsa zvezna pristanišča in ladjedelnice privatnim obiskovalcem. Vsi internirani nemški in avstrijski parniki so pod močno stražo.

Harrisburg, Pa., 4. feb. — Tukaj izjavljajo, da bodo državni konstablerji stražili velike munijske tovarne v Bethlehemu in drugod.

Rock Island, Ill., 4. feb. — Na povelje iz Washingtona je bil danes tukajšnji arsenal zaprt vsim zunanjim osebam, edino delavci ki so tam vpisani, imajo pravico do vstopa.

Washington, 4. feb. — Danes se je izvedelo, da sta vojni in mornariški departmet pripravila načrta za mobilizacijo armade na suhem in morju; načrti samo še čakajo predsednika, da jih odobri. Prvi načrt se glasi za mobilizacijo regularne armade in milice kar bi dalo skupaj 212.000 mož. Drugi načrt, ki ga je izdelal general Scott, šef generalnega štaba, se pa glasi, da vlada pokliče v vojaško službo po pol milijona milidenčev v 19, 20 in 21 letu, kar bi bilo poldrugi milijon mož.

New York, N. Y., 4. feb. — Guverner Whitman je sinoči ukazal mobilizacijo vse državne milice in navalnih rezerv. Milica bo stražila arzenale, kanale in mostove.

Boston, Mass., 4. feb. — Pomorska milica v tej državi je dobila povelje iz Washingtona, da se takoj snide v svojih vojašnicah za obrežno službo.

NEMŠKE ZADEVE V ROKAH ŠVICE.

Washington, 4. feb. — Nemški poslanik Bernstorf je izročil zadeve Nemčije v Združenih državah v oskrbi švcarskemu poslaniku Ameriške zadeve v Nemčiji prevzame špansko poslanštvo. Dal je je nemški poslanik brzojavil vsem nemškim konzulom v Ameriki, da se naj pripravijo na odhod. Bernstorf je dejal, ko je dobil potni list, da ga ni to čisto nič iznenadilo in da je vlada v Berlinu že vnaprej vedela, kaj se bo zgodilo, ko se je odločila za nov bojni program na morju.

ODMEVI V LONDONU IN BERLINU.

London, 4. feb. — Angleži so z veseljem pozdravili vest, da je Amerika pretrgala vez z Nemčijo. V tem koraku vidijo veliko moral

OROŽJE NAMESTO KRUHA.

Kongresnik London je navedel vzroke, zakaj bo glasoval proti davčni predlogi.

KDO BO PLAČAL POMNOŽEN OBOROŽEVANJE?

Washington, D. C., 4. feb. — Socialistični kongresnik Meyer London se je udeležil razprave o davčni predlogi in je dejal, da bo glasoval proti nji, ker se bo ljudski denar porabil za oboroževanje.

Meyer London je rekel: "Ves davek, pa naj ga imenujejo dohodniški davek ali še priha od obrambne colnine, plačajo ga žene, ki delajo. Naj odda kdorkoli denar v davčnem uradu, davek plača ljudstvo, ki opravlja koristno delo za človeško družbo. Radi tega so besede republikancev, da ljudstvo ne plačuje davka, če imamo visoko obrambno colnino, ravnatoko vredne in ravnatoko neumestne kot besedičenje demokratov, da ljudstvo ne bo plačalo davkov, ker jih bodo naložili bogatinom."

Davkov ne plačujejo bogatini, ampak plača jih človek, ki dela, da se preživi. Vem, da je glas podooben glasu vpijočega v puščavi, ali če čitate naslov te predloge — predloge za povziranje davka, da se lahko krijejo povišani troški za armado in mornarico in utrle, tedaj ne morem glasovati zanjo."

London je dejal, da demokrat je v republikani nimajo sredstva, da znižajo z njim življenjske troške. Nobena buržoaznih strank ne razume rešiti tega vprašanja.

O tem važnem vprašanju se je goznil: "Draginja, ne bo odnehala, dokler ima manjšina pravico obdavčevati ljudsko maso s tem, da ji določa cene, ker lastuje proizvodna in prometna sredstva."

Londona so pazno poslušali republikanci in demokrati in med njimi je nastala največja pozornost, ko je rekel:

"Ljudstvo vas vpraša za kruh, čevlje, obleko in streho, vi mu pa dajete topove, trdnjave in artilerijo."

Dejal je, da nasprotuje predlogi, ker bo moral vsak mož, žena in otrok na leto plačati deset dolarjev za nepotrebno oboroževanje. Obtožil je obe stranki, da sta zakrivila blazno vojno pripravljanje.

Apeliral je na kongresnike, naj vsaj zadnje dve kongresa porabijo za odpravo draginje in naj zastopajo ljudske koristi in ne pomagajo vzdržati aristokracije munijskih interesov.

Po končanem govoru so mu republikanci in demokrati ploskali, kajti njegov govor je uanje napravil globok vtis.

no, če ne materialno pomoč za zaveznike, toda obenem je čutili, da bo razor med Nemčijo in Ameriko tudi škodil ententi. Trpeli bodo zvezniški bojni ujetniki v centralnih državah, za katere so do zdaj skrbeli ameriški konzuli in trpela do Belgija, kjer so ameriški pomožni odbori opravljali veliko dobrodelno delo.

Kodanj, 4. feb. — Vest iz Berlina govore o veliki razburjenosti, ki vlada tamkarj v sled napetosti razmer med Nemčijo in Ameriko.

VREME.

Chicago in Illinois v torek: jasno in divjanje temperature. Temperatura zadnjih 24 ur: Najvišja 2 nad ničlo, najnižja 8 pod ničlo. Solnce izide ob 6:59, zaide ob 5:02.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.15 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (December 31-16) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

SOCIALISTIČNA STRANKA ZAHTEVA PREPOVED ZA IZVOZ BLAGA.

Chicago, Ill., 4. februarja. — Socialistična stranka zahteva, da se ustavi izvoz blaga v Evropo, da se čimprej sklene mir.

Odbor socialistične stranke za v potrebi in sili je obdržaval v petek ponoči sejo radi resnosti, ki je nastala v vojnem položaju in ki lahko vsak trenutek prinese razočaranje, kakršnih večina ameriškega ljudstva ne pričakuje. Resolucijo, ki jo sprejel odbor za v potrebi in sili, so večeraj brzojavili predsedniku, kongresni zbornici in senatu.

Resolucija se glasi:

Njega ekselencija Woodrow Wilson, predsednik Združenih držav, Washington, D. C.

V imenu vpoštevajočega števila socialistov v Ameriki zahteva narodni odbor socialistične stranke za v potrebi in sili, da se proglasi prepoved za izvoz vsega blaga v vojno zapletene države.

Pri izbruhu vojne smo zahtevali isto pod devizo: "Izstradajte vojno in hranite Ameriko!"

Takrat smo zavzemali to stališče in ga zavzemamo še danes iz naslednjih vzrokov: Prvič, ker je edina pot, da je naša dežela nedolžna pri prelivanju krvi v vojni. Drugič, ker je edina pot, da ta dežela zavzame nevtralnost. Tretjič, ker je edina pot, da ta dežela pridrži svoje produkte doma, kjer jih nujno potrebujemo, da se znižajo troški za življenje.

Od začetka vojne niso bile Združene države nevtralne. Ravnale so se po črkah mednarodnega prava, vedno so pa kršile njen pomen, ker so municijo in druge potrebščine pošiljale vedno le eni stranki, dasiravno jih je tista stranka ovrnila, pošiljati jih tudi drugi stranki.

Če pustimo tehnično vprašanje na stran in preiščemo stvar do dna, tedaj je to odprto kršenje nevtralnosti, ker se je pomagalo eni stranki, drugi pa škodovalo. Ravnotako škoduje morali, ker vodi do rezultata, da sebična plutokracija v tej deželi bogati na račun vojskujočih se narodov in tako krivdo morjenja poklada pred vrata ameriškega ljudstva.

S tem so Združene države pripomogle, da je bilo milijone ljudi ubitih hladnokrvno. — Obenem je izvoz živil iz te dežele povzročil življenske troške in trpljenje našega ljudstva.

Vseh treh prestopkov — udeležitve na krvoprelitju, nenevtralnosti in izvoza naših živil, bi se lahko ognili s prepovedjo izvoza v vojskujoče dežele.

Poleg tega bi pomagala prepoved, da bi bilo vojni kmalu konec. — Mi smo v resnici nevtralni in srčno soglašamo z Vami v misli, da zahtevajo in terasi človeštva, da v tej vojni ne sme biti zmagovalca. — Prav gotovo bi (vojna) tako končala, če Združene države prenehajo podpirati eno stranko.

Ta načrt bi ohranil mir v tej deželi. — Sramota bi bila, če bi bila tudi ta dežela potegnena v vojno, da se sebičnim bogatimodeli podeli pravica, da še bolj obogate s soudeležbo pri morjenju.

Gospod predsednik, opozarjamo Vas, da vojno razpoloženje v velekapitalističnih listih diktirajo iste brezvestne in sebične kreature.

Mi, socialistična stranka, tvorimo velik del delavnega ljudstva, katere glas ni slišati v velekapitalističnih listih, da noče vojne. To je glas delavnega ljudstva, ki bi ga morali poslušati.

Sledite vzgledu našega predsednika, Tomaža Jeffersona, gospod predsednik, in proglasite prepoved za izvoz vsega. To bo končalo vojno.

PRED VOJNO.

Cesar smo se bali — je prišlo. Predsednik Wilson je pretrgal diplomatske vezi z Nemčijo in kaj sledi za tem, je lahko umevno. Prvi ameriški parnik, ki ga potopi nemška submarinka, bo pomenil — vojno.

Wilson je torej držal besedo, katero je zapisal v svoji noti z dne 24. marca 1916, ko je nemška submarinka potopila parnik Sussex brez svarila in izpostavila ameriške državljane smrtni nevarnosti. Na omenjeno noto je obljubil Nemčija, da "se bo do konca vojne pri svojem bojevaletu na morju držala načela, s katerim soglašata vlada Združenih držav". In to načelo je bilo, da Nemčija preišče vsako ladjo in dovoli moštvo, da se reši v rešilne čolne, preden jo potopi.

Anglija je pred kratkim sklenila povečati blokado nemškega obrežja ob Severnem morju v okrožju, ki je označeno s črtami na zemljevidu. To okrožje namerava Anglija zagraditi s minami bolj na široko kot je doslej in z večjimi kordoni svoje mornarice. — Na levi je slika angleškega admirala Beattyja, ki poveljuje mornarici na Severnem morju.

Zdaj je pa Nemčija pogazila to svojo obljubo in razglasila zadnjo sredo, da bodo njene submarinke potopile vsako ladjo v blokirnem okrožju čim se prikaže; Ameriki je pa milostno dovolila, da sme poslati po eno ladjo na teden v Evropo. In to je bilo več kakor dovolj, da je ameriška vlada izpolnila svojo grožnjo.

Kaj pa zdaj? — Od pretrganja diplomatskih vezi pa do vojne morda preteče par dni ali k večjemu par tednov; vse zavisi od Nemčije. In kaj potem? — Težko si je danes zamisliti in predočiti, kaj vse se pride.

Priporočamo rojakom, da ohranijo hladno kri. To je vse, kar moremo reči danes. Iz Washingtona poročajo, da bodo pretrgane diplomatske vezi tudi z Avstrijo — ako že niso v tem času, ko vam pride naš list v roke — in če pride do vojne, tedaj nastane zelo težavno stališče za tiste, ki sicer bivajo v Ameriki, a po mišljenju so pa Avstrijci. Vsako nepremišljeno dejanje in še celo beseda lahko povzroči interniranje ali zapor do konca vojne, kar ni nobena prijetnost.

Opreznost je v teh časih velike vrednosti in kdor rojakov bi bil lahko ameriški državljan, pa še ni, naj se pozuri, da si čimprej nabavi državljanski papir.

DOPISI.

Nekaj dni potovanja. — Bilo je nekaj dni pred Novim letom, ko sem nepričakovano prejel brzojavko iz Rock Springs, Wyo., v kateri se mi je sporočilo o nevarni bolezni mojega sorodnika. Nisem dolgo premišljeval, ampak vzel sem si dopust za par tednov ter se napotil proti Wyomingu v slovensko naselbino Rock Springs.

Vožnja iz Janesville, Minn., pa do Omaha, Nebr., je bila še precej povoljna, neverjetno slabo vožnje pa sem imel iz Omaha v Rock Springs. Znana wyomingska burja je ravno takrat odprla svoje ogromno žrelo ter s silnim dihom valila pred seboj velikanske snežene oblake, pomešane s prstjo in peskom in spotoma zasipala udrtno in jarke, zlasti pa železniški tir, kar je bilo vzrok 62 urne zamude mojega vlaka.

V železniškem vozu, v bližini mojega sedišča, je sedel star, debel Amerikanec, katerega obliči trebih se je skoro dotikali nasprotnega sedišča. Kot da je opazil mojo slabo voljo vled počasne vožnje, ali pa se je tudi sam nahajal v meni podobnem položaju in želel sanjati svojo osebo nekoliko razvedrila, začel me je opovarjati v precej zamahenem angleškem jeziku. Pričetek najinega pogovora je bil seveda tisti znani pogovor o vremenu, ki ga rabimo liki lestvo ob drevesu, ktere pomočjo dosežemo prvo vejo in tako polagoma plezamo proti vrhu. Ko je bil tisti pogovor končan, sva se še poplenila od kod prihajava in kam se peljava je mož sopotnik pričel pogovor o važnosti U. P. železnice, ki vodi skozi Wyoming. Moj sopotnik, kot mi je pripovedoval, je bil sam vposljen pri gradnji U. P. železnice, ki se je gradila od leta 1860 pa do 1870. Gradnja te velikanske in velepomembne železnice je baje zahtevala mnogo človeških žrtv. Poleg raznih nesreč pri gradnji, je bilo mnogo delavcev ubitih v medsebojnih bojih. Tu so bili vposljeni delavci iz vseh delov do tedaj obljude Amerike in mnogo tudi tujezemcev. Zaslugek je bil za tednje razmere še precej dober. Alkoholne pijače je bilo vedno v obilici na razpolago, in ravno preobilno uživanje iste je bil glavni vzrok medsebojnih delavskih bojov. Mor-da je nekoliko uplivala na delav-

ce tudi divja pokrajina, ki je bila do tedaj še prazna in neobljude-na.

U. P. železnica je bila baje otvorenja, kot mi je moj sopotnik pripovedoval, leta 1870. Ob otvoritvi te železnice so se vršile velikanske slavnosti. Ameriški narod ni videl v tej železnici samo velikanskega industrijskega pomena, marveč tudi zblizanje ameriškega ljudstva, ki ga je ločil do tedaj zil divje puščave.

Mnogo zanimivega mi je moj sopotnik povedal tudi iz dogodkov, ki jih je doživel kot mlad mornar na Pacifiškem morju, mnogo tudi o divno krasni solnjeni Californiji, kjer si je vstanovil svoj dom, toda natančneje opisovanje vsega bi me vzelo preveč truda in časa. Zanimalo me je pripovedovanje prijaznega sopotnika in vesel sem bil njegove družbe, še bolj vesel pa sem bil, ko sem po dolgotrajni in mučni vožnji začel zaslišati sprevednikov glas, ki je iznanil postajo Rock Springs, — cilj mojega potovanja.

Bilo je okrog četrte ure zjutraj, ko sem izstopil iz vlaka, truden in zamarmen vled dolge vožnje. Zeloš par ar počitka, sem stopil v Park Hotel, kjer sem spal do osme ure. (Park Hotel je najboljši Hotel v Rock Springs-u, katerega rojakom toplo priporočam). Od tu je bila moja prva pot do svojega sorodnika, katerega sem, v mojo zadovoljnost, našel v boljšem položaju nego sem pričakoval.

Od svojega sorodnika sem pohitel obiskati prijatelja Franceta S. Taucherja, ki pa je bil še v "položaju", katerega sem mi skoro moral zavidati. Bil je namreč še v postelji. Seveda je bil pri mojem vstopu hitro pokončen, se opraviil in mi postregel z dišečimi smotkami in še z bolj dišečimi kranjskimi klobasami, za kar sem mu še danes hvaležen.

Stanovanje sem dobil pri prijatelju A. Oblack-u, mojemu nekdanjemu "partnerju", kjer sem bil dobro postrežen.

Drugi večer po mojem prihodu v Rock Springs je bil Silvestrov večer, torej zadnji večer v letu 1916. Ta večer so združena slovenska društva priredila veselico v korist Slovenskemu domu. Na tej veselici se je igrala šaljiva igra "Trije ženi", ki je izšla izpod peresa rojaka Fr. S. Taucherja. Igra je bila skozi sem skoraj zanimiva in polna smešnih prizorov. Jako lep in fino sestavljen je bil prizor, ki predstavlja igralce "pokerja". Nehote sem moral misliti, da je pisatelj igre že sam moral imeti nekaj skušenj v tej igri. Sicer pa so bili v splošnem vsi prizori dobri, toda natančneje opisovanje cele igre bi bilo odveč, ker je bila že opisana v dopisu iz Rock Springsa. Pripominam naj le še, da so igralci in igralke v splošnem še precej dobro napravili. Ne rečem, da ne bi moglo biti nekoliko bolj; da bi pa bila igra v vsakem oziru polnoma, bi pa bilo preveč zahtevati, zlasti ako se pomisli, da so igralci, kakor tudi igralke, vedno zaposleni pri svojih opravilih in imajo le malo časa za učenje. Torej cenjeni igralci in igralke, pri srečna hvala Vam, zelo lep in nepozaben užitek sem imel od Vaših prestav!

Po igri se je razvil živahen ples. Tudi jaz sem plesal in morda bolj kot kdaj poprej, ko sem bil še v Rock Springs-u. Par damam sem stopil na kurja očesa — ne morda iz galantnosti, marveč iz popolnoma enostavnega vzroka: dama je namreč imela ravno tam nogo, kamor sem jaz stopil. Cenjene dame prosim blagohotnega oprostčenja. Tudi jaz imam nekaj za spomin: Imel sem namreč majhne čevlje mence, da se morejo noge čevljev prilagoditi in posledica te napake je bila, da so se moji prsti na nogah obližili s kurjimi očesi, ki danes izgledajo liki korenine kilovega zelja. Ta neprijeten dogodek me živo spominja na tisto pesmico o majhnem čevlju, ki se glasi:

Kurje oko se res dobi, za lepoto se trpi ... Veselica je bila jako obiskana, in kot se mi je povedalo, je bilo okrog \$500.00 čistega dohodka. Vsa čast požrtvovalnim Slovence!

Kot sem šel od gotove osebe se je dolg Slovenskega doma v zadnjem letu zmanjšal za precej veliko število. Razven male svote, je ves dolg Slov. doma v društvenih bondih in v bondih posameznih članov Slov. doma. Tudi lep napredek.

Kake posebne izpremembe v Rock Springu nisem opazil. Samcev in deklet je še ravno isto število kot jih je bilo tedaj, ko sem prvič zapustil Rock Springs. Fantje pravijo, da je vzrok, da se ne poroči v tem, ker ima država Wyoming mnogo manj deklet kot fantov. Dekleta pa zopet pravijo, da se same ne morejo moštiti. Človek res ne ve, komu bi verjel, kje bi našel pravi vzrok!

Delavske razmere v Rock Springu so še precej dobre. Vsi premo-gokopi v Rock Springsu, in kakor tudi v bližini obratujejo vsak dan. Nekateri rojaki še precej dobro zaslužijo; odvisno je seveda od prostora, kakor tudi od dela. Lahko pa je mogoče, da se tamošnje delavske razmere v kratkem spremenijo, zato naj se nobeden rojakov ne prenaagli hoditi tje za delom.

Čas mojega bivanja v Rock Springu mi je tekel hitro, in po Silvestrovu večeru skoro brez vsake zabave. Prijatelj Fr. S. Taucher se je ravno tedaj pripravil odpotovati po svojih opravkih v Pennsylvanijo, vled česar je imel pred odhodom ved stvari urediti tako, da mi ni mogel delati dru-

žbe. Drugi moji prijatelji pa so zopet bili vsi zaposleni po premo-gokopih in družih opravilih.

Moja pot je bila dvakrat ali trikrat na dan k svojemu bolnemu sorodniku, v vednem upanju, da bo pred mojim odhodom nazaj v Minnesota že dobera okreval, kar pa se žal ni zgodilo; vendar pa je bil toliko boljši, da mi je ostalo upanje, da bo še okreval.

Tisti večer, ko sem se poslovil iz Rock Springsa, ni bil nič kaj prijeten, bil je mrzel veter in droban snež je naletal. V železniškem vozu v katerega sem vstopil je bilo šest oseb, pet moških in ena ženska, ki so vsi dremali po svojih sedežih. Truden, ne vem od česa sem jim tudi jaz začel posnemati in kmalu za spal. Okrog dvane-ate ure ponoči sem se zbudil; kake štiri sedeže pred menoj je sedel mlad, kakih petnajst let star mladenič, ki je vzbujal mojo pozornost in apanec. me je popolnoma zapustil. Fant je namreč stegoval svoj tilnik in se smejal. Napotil sem se po vodo, ki je bila pri koncu voza in tako me je pot vodila mimo prostora, ki je bil predmet fantovega smeha. In kaj sem opazil? Dotična sopotnica, ki sem jo omenil, da je bila v vozu med potniki, je namreč spala. In kot sem mogel napraviti hitro sodbo očlega dogodka je bila stvar tale: Ženska je, predno je zaspala, položila svoje noge na nasprotni sedež; časa ma pa je močno zibanje vlaka njeno pozicijo docela spremenilo. Težji del telesa je zlezal raz sedež in nekako smešno obvisel med sedežama, da so se nekateri potniki od sreča smejali.

Ko sem ustregel prisiljeni žej, sem stopil v prostor za kadilce. Tje so prišli tudi ostali štiri sopotniki. Besedo te skupine je imel velik, suh človek, katerega droban tilnik v trikrat prevelikem ovratniku je izgledal liki šibka otrokova noga v velikem očetovem čevlju. Predmet pogovora, kot sem kmalo spoznal sta bila omenjena sopotnica in tisti mladi sopotnik, katere je tisti suhi človek opazoval med spanjem. Raznih smešnih dogodbič skoro ni bilo konca. Vsak je vedel nekaj povedati. Med to družbo, kot sem pozneje opazil, ko sem se peljal iz Omaha proti Minnesoti, je bil tudi oče fanta, ki se je najbolj debelo smejal, pa se ni hotel izdati sopotnikom.

Danes sem zopet doma in pre-mišljujem kedaj bodem zopet videl Rock Springs in svoje prijatelje ...

M. B. Miklavčič.

Aurora, Minn. — Da ne boste mislili, da smo že vsi zmrznili v tej ledeni Minnesoti, ker že dolgo ni bilo nič čuti o nas, hočem vam jaz napisati nekaj vrstic. — Sre-ga nimamo mnogo, samo toliko, da je zemlja pokrita, ampak mrzlo je prav po domače. Človek si kar ne upa pogledati na prosto. No pa bomo že potrpeli, da se zopet na boljše obrne, saj bo moral še ubogi Grga Korobač potpeti, če prav mu je luftšif padel v blato in omočvirje. Pa še ni gotovo, da mu pošlje vojni tajnik subu-rinko na pomoč, ker sedaj take i-gračice drugod rabijo. Seveda je na ta slučaj že pripravljen in že načeta s kolekto za nov "luftšif", kterega bo eventualno moral kupiti. Reče se mi res nekoliko smi-li in precej bi mu poslala par k-vavih klobas in eno masleno potico, če bi le vedela za njegov naslov. (Gajla pravi, da je to samo izgovor. Op. pom. ured.). Na vsak način upam, da mu bodo pa bližnji toliko bolj pomagali in napravili kake specialne kolekte za nov "luftšif".

Tukajšno žensko društvo Zve-da št. 111 SNPJ. prav dobro na-preduje in seje se vrše v lepem re-du. Za to gre v prvi vrsti čast našim društvenim tajnici, ki točno vrši svoje delo. — Na zadnji seji so nekatere članice želele, da bi napravile veselico, druge da bi plačale vsaka po 10c v društveno pla-gajno, ki je že precej na slabih no-gah. Končno je bilo sklenjeno, da plača vsaka članica 10c v blagaj-no, veselico homo priredile pa po-zneje. Pozdrav vsem zavednim Slovencek, posebno še članicam SNPJ. — M. Bartol.

Kadar spremlujete naslov, napišite vselej stari in novi naslov.

Vaj sosed morda še ne ve, da je dnevnik "Prosveta" zalo pri-ljubljen pri svojih štiteljih. Opo-zorja ga!

Evropska vojna in vesti iz inozemstva.

VESTI IZ BOJNIH FRONT.

Rusi poročajo o vsepuh pri Rigi in Angliji o novi zmagi na Turikem; iz drugih front ni nič važnega.

Iz ruske fronte.

Petrograd, 4. feb. — Nemci so silovitim topniškim ognju zopet napadli naše pozicije ob cesti padno od Rige, toda naši topovi jih ustavili. Nemci so dvakrat novili napad, ali brez uspeha. Boju so nam zelo pomagale opne kare, ki so odbijale napadnega sovražnika na prvi liniji zakopov.

Berlin, 4. feb. — Poročati niesar važnega. Zapadna fronta: Cesar novega. — Rumunska fronta: Nič novega.

Iz italijanske fronte.

Rim, 4. feb. — Vojni urad poroča o običajnih topniških bojih Tirolskih in na Primorskem brez kakšne izpremembe.

Fronta v Mesopotamiji.

London, 4. feb. — Dne 1. februarja so naše čete osvojile za južno linijo turških zakopov izno od dotoka Tigrisa in Hal na enem bregu zadnje imenovane. Turki protinapad je bil bit in 166 Turkov je bilo ujetih. Pozneje smo napadli Turke na zapadni strani Tigrisa in okupirali večji del njihovih zakopov, da po protinapadu sovražnika odstopili nekaj okupiranega zemlja. Ves čas v tem boju je naša kavalarija napadala Turke v levem krilu naše fronte, zapadno od Kut-El-Amare.

Carigrad, 4. feb. — Sovražnik je dan napadel naše pozicije južno od Tigrisa, toda bil je odbit. Vno tako sta se izjalovila dva slednja napada.

From Amerike.

STAVKA DELAVCEV V TOVARNAH ZA SLADKOR.

New York, 4. februarja. — V večjih tovarnah za sladkor okolice New Yorka zdaj stavka 800 delavcev.

V vseh tovarnah zahtevajo delci 30c plače na uro in da se z njih ravnava kot z ljudmi.

Neki delavci slovenske narodnosti, ki dela v tovarni v Williamsburgu in ki so ga vprašali o zmerah v tovarni, je odgovoril: "V Z nam ravnajo kot s psi." Delavci delajo v temperaturi 10 do 140 stopinj F. Na vozičkih jih peljajo pred sabo, je narežene 1100 funtov varnine. Delamora, enajst ur dnevno za 25c uro.

Delavci pripadajo raznim narodom. Med njimi so Nemci, Poljani, Rusi, Litvinci, Američani, Italijani, Irski, Madžari, Armeni in drugi.

Semkaj je prišel J. J. Beatin, državni uradnik, da skliče konferenco obeh strank, na kateri naj bi se dosegel sporazum. Superintendent Britton, ponuja le 2c poljska. Delavci so ponudbo odločili.

Stavkarji se obnašajo mirno in ne dajo provocirati od agentov provokaterjev. Policijski sargent iz Bedfordja je vseeno napeljal s količmi enajst stavkarjev. Na dan nanje je menda izvršil, ker se zadržali mirno in ni bilo dela za policijo.

WALL STREET RAZGOLJEN.

Washington, D. C., 4. feb. — F. Hutton je pred kongresnim odborom, ki preiskuje borzni kanal, s svojo izpovedjo popolnoma razgalil metodo finančnih nevezov v Wall Streetu.

Hutton je dejal: "Gospodje, če ustavite prodajo (delnic) na kratko, tedaj Wall Street vzeli največji zarobnostni faktor. Jaz grem takoj v biznis. Če prepoveste prodajo delnic, ne boste ustavili spekulacije, ampak boste udarili banke, ker ne bodo moge porabiti denarja, ki ga hranijo vlagateljem."

Rekel je, da je dolgoval nekaj 228.000,000 bankam do 31. decembra in banke so mu računale do 30 odstotkov pri nekaterih kupcih.

Iz besed Huttona je posneti, da banke igrajo hazardno igro z denarjem vlagateljev. Podajajo se v nevarne spekulacije, ki lahko čez noč prinese bankrot in tisočim delavcem nesrečo, ki so svoje od ust utriganje prihranke zaupali bankirjem, ki se podajajo v nevarne spekulacije.

Že ta vzrok je samnasebi tako velik, da bi morali zakonodajci odpraviti borzno igro v interesu ljudstva. Prepovedane so stave pri konjskih dirkah, igre za denar na kvarte in na kegljišču, odpravljena je loterija, in zakaj ne bi prepovedali tudi bozne igre, ki je borzni spekulaciji z moralnega stališča današnje družbe še večji malepridnež kot kvartopirec.

Spekulanti na borzi igra s tujimi denarjem, mejtem ko kvartopirec igra s svojim.

KJE SO DIVJAKI? — MEHIKA KA USTAVA BRANI DELAVCE.

Queretaro, Mehika, 4. feb. — Nova mehiška ustava je podpisana in vsebuje nekaj naprednih točk. Odpravljen je podpredsednik in ustava prepoveduje, da bi bil predsednik izvoljen za več kot en termal. Ustava določa osemurni delavnik, sedem ur dela ponoči in šest delavnih dni v tednu. Organiziranje tustov je prepovedano, uvedeno je splošno vojaško vežbanje, osnuje se državni zdravniški urad in uvede mnogo reform, ki so koristne za delavce.

Ustava je izdelana po geslu Mehike za Mehikance. Trgovske in oljne družbe ne smejo lastovati več sveta kot ga neobhodno potrebujejo.

Inozemci, ki se obrnejo za pomoč na svojo vlado, zgrube lastniško pravico. Predsednik lahko izžene inozemce, ki delajo homatije, ne da bi bili postavljeni pred sodišče. Inozemci nimajo pravice se vmešavati v notranje politične razmere. Ravnotako ne morejo izkoriščati naravnih zakladov pod protekcijo svoje vlade.

Ameriški in drugi kapitalisti, ki so intrigirali v Mehiki, seveda niso zadovoljni s tako ustavo.

DELAVSKA ORGANIZACIJA JE POMAGALA.

Chicago, Ill., 4. februarja. — Tvrdka Seunbert v Syracuse, ki izdeluje smotke, je tožila organizacijo izdelovalcev smotk in združene strokovne organizacije v mestu za stotisoč dolarjev odškodnine. Tvrdka je v svoji tožbi povdarjala, da so jo omenjene organizacije s štrajkom, bojkotom in drugimi nepostavnimi sredstvi oškodovale za to svoto.

Sodnik Andrews je odločil, da je imela organizacija pravico proglasiti stavko, bojkotirati tvrdko, ni pa imela pravice bojkotirati trgovcev, ki so prodajali njeno blago. Škodo, ki je bila storjena trgovcem, mora organizacija poravnati. Odborniki organizacije so unenja, da ta škoda znaša komaj \$1000. 00.

Tvrdka Seunbert in organizacije nameravata uložiti priziv proti razsodbi. V splošnem so pa člani organizacije zadovoljni z razsodbo, ker prizna pravico do bojkota.

POLICAJI SO OBTOŽENI BRUTALNIH DEJANJ.

Philadelphia, Pa., 4. februarja. — Štrajkovni odbor Amalgamated Clothing Workers' Union je obtožil več policajev da so brutalno in nepostavno ravnali z mnogimi člani stavkovnega odbora. Za obtožbo navajajo več kot sto prič.

ALI DOBI DRŽAVA NEW YORK KOZAKE?

Albany, N. Y., 4. februarja. — Senator Ogden L. Mills iz New Yorka je predložil legislaturnemu senatu predlogo, ki določa da se ustanovi konstablarska četa, kakršno imajo v Pennsylvaniji, ki bi seveda služila za razbijanje štrajkov.

Predloga dovoljuje \$1.000.000 na leto za četo. Predloga je bila odkazana finančnemu odseku, kateremu predseduje senator Henry M. Sage.

NEMŠKI POSLANIK DAJE POJASNILA.

Washington, D. C., 3. feb. — Situacija dobiva sedaj drugo lice. To je povzročilo naznanilo, da je grof Bernstorff pooblaščen od

vlade, da lahko vse potrebno aranžira z vlado Združenih držav z ozirom na plovbo ameriških parnikov, ki nimajo ukrepanega tihotapskega blaga.

Vsi ameriški parniki se bodo morali ravnati po predpisih, ki so določeni za Ameriško parobrodno družbo. Lastniki ameriških ladij bodo na ta način dobili pod kontrolo ves promet potnikov v Evropo in iz Evrope.

"Ameriška parobrodna družba" pravi nemški poslanik, "lahko pomnoži število ladij." V začetku je bil dovoljen le en parnik, ki sme odpluti v Falmouth, ker ima Ameriška parobrodna družba le štiri parnike.

Nemčija želi z vsemi sredstvi varovati življenje in lastnino Američanov na morju.

Pojasnilo bo najbrže malo izdalo.

OGIBALIŠNI ČUVAJI SE PRAVLJAJO ZA STAVKO.

Chicago, Ill., 4. februarja. — Ogibališni čuvari osemnajstih železnic v chikaškem distriktu bodo v teku prihodnjih dni odglašali, če proglašajo splošno stavko, da zboljšajo delavne razmere. Ogibališni čuvari v tem distriktu niso organizirani v organizacijo ogibališnih čuvajev, ampak pripadajo k organizaciji vlakovspremnega osebja.

Ogibališni čuvari se pritožujejo, da so železniške družbe odpustile čuvaje, ki so zahtevali, da se promet vrši strogo po predpisih za varnost. Izvolili so posebni odbor, da izravna stvar z železniškimi družbami. Odbor se je pošteno trudil, da ugodno reši dano nalogo, pa ni dosegel uspeha, ker so železniške družbe ostale trmoglave.

Čuvari so se odločili, da ustavi jo delo, če se izreče večina za stavko in če železniške družbe ostanejo gluhe za njih pritožbe.

DELAVCI KI IZDELUJEJO KRAVATE; UPAJO NA ZMAGO.

Boston, Mass., 4. februarja. — Odborniki organizacije delavcev, ki izdelujejo kravate, so prepričani, da zmagojo kmalu na celi črti. Sedaj stavka še okoli 700 do 800 delavcev.

Delavci zahtevajo priznanje njihove, tedenske mezo za razne in za druge delavce poštene cene za delo od kosa. Največji tvrdki S. S. Loeb & Co. in Cheever & Cleveland sta podpisali pogodbo z organizacijo. Druge manjše tvrdke bodo vsled tega primorane skleniti mir z delavci ali pa trpeti škodo vsled njih trmoglavosti.

VSLED MRAZA JE POGINILO 250 GLAV GOVEJE ŽIVINE.

Fond du Lac, Wis., 4. feb. — Vsled mraza je na odprtih železniških vozeh za prevažanje živine poginilo 150 telet in 100 krav. Živina je bila poslana mesarski tvrdki Cudahy & Co. V Oakfieldu je kazal toplomer 20 stopinj pod ničlo.

MRAZ JE NAPRAVIL ŠKODO V TEXASU.

Mission, Tex., 4. februarja. — Vrtnarji v dolini Rio Grande cenijo škodo na več milijonov dolarjev, ki jo je napravil mraz.

MEHIKA VLADA ZAPLENI CERKVENO PREMOŽENJE

Queretaro, Mehika, 4. februarja. — Delegatje, ki so ingli izdelati ustavo, so dokončali delo in podpisali ustavo.

Važna določba v ustavi je ločitev cerkve od države. To pomeni, da država prevzame posestva katoliške cerkve. Verskim redovom je prepovedano lastovati posestva in posejati intabulirana posestva na posestva. Vse cerkve, milošinski in dobrodelni zavodi postanejo državna last. Vsi duhovni morajo biti rojeni Mehikanci.

DEKLE JE OSUMLJENA, DA JE IZVRŠILA DETOMOR.

Lloughton, Mich., 4. feb. — 18-letna Florence Moble je v bolnišnici v kritičnem stanju. Če ozdravi, jo aretirajo, ker je obtožena detomora.

Dekle je dala življenje detetu in dete so našli mrtvo pod streho v otroškem vozičku. Dekle je tajila, da je imela dete, ko jo je zdravnik obtožil materinstva.

Zdravnik ji je dejal, da ji tajeje ne pomaga. Kasneje so odkrili mrtvo dete.

PREDLOGA ZA REVIZIJO USTAVE JE PREPADLA.

Bismarck, N. D., 4. feb. — Senat je s 29 proti 20 glasovom odklonil predlogo za revizijo ustave.

Revizija ustave je potrebna, da država podpravi nekatere industrije. Volilcem je zdaj menda jasno, kje sede nazadnjaki.

ŽOLTI ZAKONI DOBE PLJUSKO.

Bismarck, N. D., 2. feb. — Če bo sprejeta predloga senatorja Lindstroma, tedaj bo napravljena velika luknja v žolte nedeljske zakone. Predloga določa, da so lahko ob nedeljah odprte garaže, sladčiarne in druge prodajalne za življenske potrebščine.

Legislatura zbornica je sprejela predlogo, ki znižuje voznilno na železnicah od 2 1/2 na 2 c.

Sprejeta je bila tudi predloga, da se plača odškodnino osebam, ki so bile po krivici zaprte.

DRŽAVA IOWA POSTAJA SUHA KOT SAHARA.

Des Moines, Iowa, 4. feb. — Senat je s 43 proti 3 glasovom osvojil predlog, da ljudstvo odloči s splošnim glasovanjem o absolutni prohibiciji.

Če ljudstvo potrdi predlog, bo prepovedano uvažati opojne pijače v Iowo.

ŽELEZNIŠKA NEZGODA.

Toledo, O., 4. feb. — Lokomotiva osebnega vlaka šte. 12 je na Wabash železnici skočila raz tir in se prekučnila po nasipu nizdol. Strojevodja in kurjača sta obležala mrtva pod lokomotivo.

DAR NEMŠKI UNIVERZI.

Tiffin O., 4. februarja. — F. A. Seiberling, predsednik Goodyear Tire & Rubber Co., je obljubil univerzi v Heidelbergu \$105.000, da zgradi telovadnico za \$500.000. Seiberling je študiral v Heidelbergu.

RUDARJI SO REŠENI.

Houghton, Mich., 4. februarja. — Rešili so tri rudarje iz rudnika Sals Doyal, katerim je bil vsled podsudbe tri dni zaprt izhod iz rudnika. Rudarji so bili zelo izmučeni, ko so jih rešili. Rešili niso našli še dveh rudarjev, ki jih tudi pogrešajo.

Z DELAVSKEGA BOJNEGA POLJA.

Chicago, Ill., 4. februarja. — Statistični urad državne industrijske oblasti naznanja, da so samo v januarju izplačali ponesrečenim delavcem \$233.731 odškodnine. Za zdravniško pomoč in troške v bolnišnici je bilo izplačanih \$31.939.

Ranjenih delavcev je bilo 2932, vsmrčenih pa 48.

KONVENCIJA OHLJSKIH RUDARJEV.

Columbus, O., 4. februarja. — Rudarji ohljskega distrikta so se izrekli na svoji konvenciji, da država uvede zavarovanje za starost.

NAZADNJAŠTVO SE ŠOPIRI.

New York, 4. februarja. — Margareta Sanger in njena pomočnica sta bili spoznani krivim, da sta kršili zakon s podukom na kliniki za porodno kontrolo. Sodnik izreče sodbo dne 8. februarja.

Za zabavo in kratek čas.

Hudo.

Jetnikar: "Vaša tašča vas je prišla obiskati."

Jetnik: "Torej — poostrenje kazni..."

Ženska svijača.

Prijateljica: "Čemu si črvice svojega moža položila na solnce? Saj se bodo popolnoma posušile!"

Mlada žena: "To ravno hočem! Bolj če bodo suhi, bolj bodo škripali, ko bo prišel mož pozno v noči domov in tako ga bom silala, potem pa..."

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9469 Ewing ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2709 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cleere, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADEŽNI ODSEK:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill.
P. S. Tauchar, 674 Alamy Ave., Hook Springs, Wyo.

POBOTNI ODSEK:

Anton Hrašt, 511-95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radšček, 679 box, Smithton, Pa.
Rudolf Pleteriek, 436 box, Bridgeville, Pa.

UREDNIK "PROSVETA":

Jože Zavartnik.

VARNOSTNI ODBORNIK:

F. J. Kern, M. D., 6303 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
VSE DENARNE SADRŽE IN STVARI, ki se dajejo gl. upravnega odbora in S. M. F. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 251, Canonsburg, Pa.

SADRŽE PREPILJIVE VERSEIN M, ki sta jih rešili prva in druga stanica, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAŠT, 511 - 95th Ave., New Duluth, Minn.

VSE DOPISE, razprave, članki, naznanila itd. na "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, ogledi, se pošiljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korrespondenci s tajništvom S. M. F. J., uredništvo in upravljanje "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, če je to navd ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsako prvo sredo in tretjo četrtko v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

Ta jo je "pogruntal".

Lekarinar. (ki je legel oblečen v pijanosti na posteljo narobe, tako da je imel glavo v vnožju a noge na blazini): — "Vse strele! Celo noč sem mislil, da imam hud glavobol, pa so me tiščali šrevlji."

Prvo misel.

Kuharica (ko je prvič stopila v prostorno kuhinjo pri novem gospodarju): — "Hola, tu je prostora za celo kompanijo!"

Uganil je.

Kaprol: "Kaj mora hneti pravi vojak?"
Vojak: "Ljubico, ki zna dobro kuhati."

Tudi filosof.

Pijance: Tristo tašč! Ne znam ali bi se pil ali ne. Želodec pravi: da, a razum: ne! Razum je vsekakor pametnejši od želodeca, no ker je pametnejši bo on odnehal. Krčmar, še en liter gori!

Pozor rojaki!

Kadar potrebujete pisalni papir in kverte v vašim imenom in naslovom tiskanim v oglasju, vprašajte vasej za ceno pri meni

MIKE ČEBAŠEK,
Box 148, Van Voorhis, Pa.

POZOR ROJAKI!

Naznanjam rojakom, da sem odprl trgovino s mešanim blagom in se priporočam za obilen obisk. — Vsakemu bom hvaležno postregel po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK,
HERMINIE, PA.

Priporočam

svojo gostilno v obisk vsem Slovincem in Hrvatom v okolici Youngstown, O. Kadar potnujete skozi mesto ali po opravlku, se oglasite pri meni. Imam raznovrstne dobre pijače, sveže pivo brinjeve, alivovec, visky, smotke itd. Jožef Oigola, E. 397 Federal St. Youngstown, O.

ROBERT W. LAYER

ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago, ki je izdelal načrt za gl. urad S. N. P. J. se priporoča Slovincem za izdelovanje stavbiških načrtov. Tel. Franklin 5501
TEL. NA DOMU AUSTIN 35008

AMČENA DOBRA VINA IN LIKERJI

na debelo in na drobno za vas in vaše družine so dobre
V BERNARDOVI VINARNI

Box 148, Van Voorhis, Pa.

NORTH SIDE STATE BANK

ROCK SPRINGS, WYO.

IMA KAPITALA IN REZERVE \$100.000.00

Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI. Mi pošiljamo denar vašim prijateljem v stare domovine po najnižjih cenah. Plačujemo 4 odstotne obresti na bančne vloge. Močna, Konvencionalna in Napredna Institucija.

Pošiljateljem denarja!

Še vedno se lahko denar pošlje v staro domovino po brezličnem brzjavu in potem pošte, toda sprejemamo ga le pod pogojem, da se vsled vojne moreče izplača z zamudo.

Denar ne bo v nobenem slučaju izgubljen, ampak nastati zamorejo le zamude.

Po brezličnem brzjavu se zamore poslati le okrogle zneske po sto, na primer 100, 200, 300, 400, 500, 600 in tako dalje do deset tisoč kron. Za brzjavne stroške je najboljšje, da se nam pošlje \$4 za vsak naslov; ako bo kaj preveč ali premalo, bomo poslali nazaj, oziroma pisali za primanjkljaj. Z ozirom na sedanje razmere, če se vsiljena denarja vsikrat izpremenijo, tudi no od sedaj naprej do preklica, ako se bo denar cena kronam zvišala, medtem ko je denar na poti do nas, letajo zadržali, ter s pošiljateljem stopili pisarno v dogovor.

Denar po zvišani ceni bomo le tedaj odposlali takoj naprej, ako bo pošiljatelj izrecno zahteval, da naj se denar odposlji tudi v slučaju, ako se cena kronam zviši.

Kdor želi, da se izplačilo izvrši po brezličnem brzjavu, naj pripomni na denarni nakaznici "pošlje naj se brzjavno".

Za cene pogledajte v list "Glas Naroda".

TVRDKA FRANK ŠAKSER,

52 Cortlandt Street,

New York.</

